

Ik had een wapenbroeder

Maarten 't Hart

Ik had een wapenbroeder

GROTE *letter*

Uitgeverij De Arbeiderspers
Amsterdam · Antwerpen

Copyright © 1973 Maarten 't Hart

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt, door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van BV Uitgeverij De Arbeiderspers, Herengracht 370-372, 1016 CH Amsterdam. *No part of this book may be reproduced in any form, by print, photoprint, microfilm or any other means, without written permission from BV Uitgeverij De Arbeiderspers, Herengracht 370-372, 1016 CH Amsterdam.*

Oorspronkelijke omslag: Friso Henstra
Omslagontwerp grote letter editie: Kelvin Covalo

ISBN 978 90 295 7951 3 / NUR 301

www.arbeiderspers.nl

Inhoud

De verhoren	7
Kleine oorlog	87
De grafkelders	159

De verhoren

I

Lang zal ik hier niet blijven. Ik betreur het niet. Het verblijf is bedompt, klein. Bovendien mag ik hier niet lezen, behalve de Bijbel. Had ik maar een radio, zodat ik naar muziek zou kunnen luisteren. Nu kan ik alleen maar over het plein staren. Op dit ogenblik schijnt de zon op het grote, glanzende wapen. Elke morgen wordt het gepoetst. Achter het wapen staat de vlaggenmast. De vlag hangt omlaag in de augustushitte zonder wind. Een paar maal heb ik het wapen gepoetst en de vlag gehesen. Ik vond het werk prettig, zoals ik alle handwerk prettig vind. Maar ik zal het wapen nooit meer poetsen en de vlag nooit meer hijsen. Ik zal ook niet meer exerceren. Gelukkig maar! Hoewel: liever exerceren dan de herinnering aan wat een paar dagen geleden is gebeurd. Op het plein executeert een peloton. Ik luister naar de sergeant, die op de van natuursteen gemaakte verhoging staat, recht voor het wapen. Hij schreeuwt bevelen over het plein naar het peloton.

‘Verander de pas...’ (geladen stilte na dit waarschuwingscommando en na ondraaglijk lange tijd, vooral als je executeert, het uitvoeringscommando:) ‘mars.’

Een donderslag, een rauwe kreet, de aanroep van een god. Een soort huivering in het peloton, een soort danspas en voort marcheren ze. Ze dragen hun Uzi op schouderhoogte. Het bevel klinkt: ‘Lehinks uit de flank... mars.’

Eenmaal heb ik de bevelen van deze krijsende sergeant

moeten gehoorzamen. Eerst na het verlaten van de eetzaal zette ik mijn baret op, zodat ik enkele passen blootshoofds in de openlucht had gedaan.

‘Kom jij maar hier, Jan,’ schreeuwde de sergeant.

Ik liep over het tegelpad en deed alsof ik het bevel niet hoorde.

‘Jan, kom hier.’

Ik keek niet om, nog niet. Bij de derde herhaling van het bevel was ik te zwak. Ik zag hem, hij wenkte me. Ik stond daar in de late namiddagzon maar voordat hij iets had kunnen zeggen verlieten twee andere rekruten de eetzaal, de baret pas buiten opzettend en ook zij werden met Jan aangesproken en dienden naast mij te gaan staan. De sergeant bleef nu zwijgend voor de deuropening van de eetzaal staan en het getal der Jannen groeide, totdat men elkaar in de eetzaal gewaarshuwd had en de anderen hun baret opzetten ter hoogte van de keuken. Als ze ons passeerden glimlachten ze. De sergeant ging voor ons staan, hij schreeuwde: ‘Groep.’

Een enkeling nam de houding eerste rust aan. De sergeant vloekte en schreeuwde opnieuw ‘groep,’ waarna iedereen in de houding eerste rust stond.

‘Geeft... ast.’

De hakken kletterden tegen elkaar. ‘Halve draai linksom... mars. Voorwaarts... mars.’

We marcheerden over het plein in nog altijd datzelfde, gestadige, wat vermoeiende zonlicht. Na een korte wandeling het bevel: ‘Peloton... halt en sta stil.’

We stonden zonder orde opgesteld. Na krachtig vloeken, na links en rechts richten, waren we model opgesteld. De ser-